
Tsunami 03

Samizdat festivalu ...příští vlna/next wave...

OSVOBOZENÉ SLOVO

Milé čtenářky, milí čtenáři,
projděme se nyní obrazcem vůní, barev a tónů světa Veroniky Boušové:

Mandala

Za nehty Měsíc a na rtech skořici
Hledáš svůj nápěv v prastaré zvonici
Kde rosa na kamenech šeptá jak oceán

Až Slunce projde srdcem zvonu
Až staneš přímo v jeho tónu
Pak s modrým ptákem na rameni
Přidej letokruh v živém kmeni
A buď požehnán

- Veronika Boušová -

rozhovor s Peterem Brajerčíkem

S hercem Peterem Brajerčíkem jsme se sešli před českou premiérou jeho monodramatu *Moral Insanity* v šatně Divadla Komedie. Na šibeničních deset minut. Rozloučili jsme se s tím, že se uvidíme na diskuzi po představení. Mezitím si vstřícný pohodář "odskočil" na scénu a na dobrých 70 minut se proměnil v nenávislné monstrum, spílající publiku a celému světu. Diskuze se točila kolem podobných otázek, proto jsem si dovolila Peterovy odpovědi z ní použít k rozšíření našeho bleskového rozhovoru.

Román Umberta Eca Pražský hřbitov mi na první pohled nepřipadá jako látka vyloženě vhodná k dramatizaci. Proč jste si ho vybral?
Na počátku byla moje potřeba se někam herecky posunout a napadlo mne, že ideální příležitostí k otestování mých limitů by mohlo být monodrama. Oslovil jsem režisérku Júlii Rázusovou, protože z naší předchozí spolupráce vím, že je velmi náročná. Rád si tímto způsobem komplikuji život. Pod takovým vedením jsem mnohem víc efektivní.

Pokud se nemýlím, pro vás oba to byla vůbec první zkušenost s monodramatem.

Ano. Júlia ale chtěla, abych námět vybral a přinesl já. Abych vybral něco, co mi bude blízké, co bude vyjadřovat nějaký můj názor a za čím si budu stát. Když se blížil deadline, navrhl jsem právě román *Pražský hřbitov*, který mě hodně ovlivnil. Je situovaný do doby před nějakými sto sto padesáti lety. Umberto Eco je historicky velmi přesný a vy si uvědomíte, že od té doby se v podstatě nic nezměnilo.

V jakém smyslu?

Všechny falešné zprávy, hoaxy, konspirační teorie a celý tento fenomén, který dnes vnímáme jako cosi nového, existoval už v 19. století. Pouze možnosti se zrychlily. K šíření pamfletu nepotřebujete dva týdny, dnes to díky informačním technologiím trvá jen od večera do rána. Prostředky a efekt ale zůstávají stejné. Režisérka si knihu přečetla a dala mi za pravdu. Byla přesvědčena, že najdeme styčné body, na kterých bychom mohli vystavět text a celou koncepci.

Zabýval jste se tematikou rasismu, falšování historie a zkreslování informací už předtím?

Zajímá mě politika, různé formy sdělování informací, ať už prostřednictvím mainstreamových medií nebo těch alternativních. Vnímám veškeré okolní dění, snažím se budovat si kritický názor a témata z Ecova románu se mi zdála velmi aktuální. Předtím jsem se jimi

ale nijak podrobně nezaobíral. Pouze jsem je vnímal ve svém okolí a snažil jsem se je správně identifikovat.

Nebojíte se, že v některých divácích upevňujete radikální postoje nebo jim poskytujete návod?

Zajímavá otázka. Inscenace v podstatě nabízí dokonalý návod. Náš antihrdina je totožný s literární postavou Simoneho Simoniniho. Umberto Eco o ní údajně prohlásil, že chtěl vytvořit nejhorší charakter v historii literatury. Snažím se vložit tuto energii do své postavy. Svoje názory si obhájí, má je podložené, k tomu jsme přidali jistý rodinný background, z něhož vychází. Pochopitelně je to trochu personalizované. Při přípravě jsem čerpal z vlastních zkušeností a z prostředí malé dědiny na Spiši, ve které jsem vyrůstal. Každé léto jsme v noci vybíhali s pálkami na zahradu, protože lidi nám běžně kradli psi nebo brambory. Vyrostl jsem v tom a chápu tu mentalitu. Nic není černobílé.

V závěru inscenace se ale posouváte do obecnější roviny a hlavně do současnosti.

Ano, navazujeme na aktuální politickou situaci na Slovensku a v Evropě. Protože to, co se stalo před necelými dvěma lety /vraždy investigativního novináře Jána Kuciaka a jeho přítelkyně Marty Kušnírové/, rezonovalo napříč Evropou. Myslíme si, že právě závěr inscenace by měl divákovi ukázat, že to celé je prostě šílenství. Proto i název: "Moral Insanity". Morální šílenství.

Zaznamenal jste nějaké překvapivé reakce z publika?

Prvních dvacet minut představení se hodně podobá začátku knihy. Protagonista nadává na všechny a na všechno včetně žen a stalo se nám, že jedna divačka nahlas vykřikla, že tohle je už příliš. Odpověděl jsem jí v duchu charakteru postavy, že pokud se jí to nelíbí, může odejít. Ale zůstala a nakonec asi celý ten koncept vstřebala. Jinak co se týče zpětné vazby, pár lidí, kteří to viděli opakovaně, mi říkalo, že v tom pokaždé objevili zase něco nového a že z toho způsobu uvažování mrazí. Ono to nemá vyloženě ucelený děj, je to spíš taková sprška myšlenek na dané téma, vzbuzující různé asociace. Performance. Často mám pocit, že si divák evokuje svoje vlastní věci a zkušenosti. Něco, co se dělo a děje kolem něj. Každý si to vlastně aplikuje na sebe. Mrazivá síla té inscenace tkví ve vědomí, že je to všude kolem nás, a pokud si nedáme pozor, může se to kdykoli zvrhnout. S postavou se ale nikdo nikdy neztotožnil, pokud vím.

Přesto říkáte, že v rámci Slovenska se dají výraznější divácké reakce do budoucna očekávat.

Nikdy nevíte. Během jednoho jiného představení se třeba stalo, že se divák postavil a hajloval. V listopadu chystáme dvě představení Moral Insanity pro školy, tam jsem zvědavý na reakce. Když vzpomenu jeden z nejkultovnějších divadelních festivalů v Martině... Publikum se skoro hodinu smálo. Hodně. Seděli v něm přitom mí kolegové a ostřílení diváci. Někteří se mi pak svěřili, že až po rozsvícení dvou svíček na konci si uvědomili, čemu se smáli. Na Slovensku jsem známý jako Lacko z Horní Dolní, postava z jednoho komediálního televizního seriálu. Do divadla na mě pak přijdou i lidé, kteří ten seriál dvakrát týdně sledují. Přijdou na Lacka z Horní Dolní a dostanou toto.

Mají s tím problém?

Nemyslím. Důvod, proč mě přitahoval tento román je, že mě zbavil strachu z toho, že s informační válkou nás čeká temná budoucnost. Kampaně východu proti západu, konspirační teorie... Žil jsem v tom a uvažoval, zda vůbec budu chtít přivést do této doby nějaké děti. Když jsem si přečetl tento román, zjistil jsem, že vlastně o nic nejde. Bylo to tu a přijde to znovu, tak jako tak se všechno bude opakovat. Přece nebudu řešit globální problémy. Navzdory všemu děsivému, co se za tím skrývá, jsem po přečtení knihy pocítil úlevu. Na svém malém písečku mohu udělat všechno proto, aby se to nestalo, ale jinak ty věci nemám šanci ovlivnit. To je sdělení, které bych touto inscenací rád přenesl na lidi. Nepodléhejme panice.

V současné době účinkujete ve třech inscenacích Prešovského národního divadla, které vzniklo v roce 2013 jako nezávislá scéna. Přídavné jméno "národní" v názvu působí poněkud absurdně. O to víc, že PND nemá ani stálou scénu.

Divadlo založily v roce 2013 moje spolužačky z bratislavské Vysoké školy múzických umění, dramatička Michaela Zakuťanská a režisérka Júlia Rázusová. Spolupracovali jsme už v době studií. Ony se po absolutoriu rozhodly vrátit domů do Prešova, na opačnou stranu republiky. Mně se líbilo, že chtějí pracovat v rodném městě a obohacovat kulturu ve svém regionu. Součástí jejich plánu bylo zapojit do spolupráce s PND herce z východního Slovenska. Přízvisko národní je asi spíš recese.

Založily novou scénu proto, že je východní Slovensko na kulturní a divadelní stánky chudší?

Nevím, nejsem dostatečně kompetentní na tuto otázku odpovědět. Ekonomická situace na východě Slovenska je podstatně jiná než třeba v západní polovině. A Bratislava je ekonomicky ještě silnější. Průměrné platy jsou tam na úplně jiné úrovni. Divácká koupěschopnost na východě je oproti tomu mnohem slabší. Obecně lidé často odcházejí za příležitostmi tam, kde se mohou uplatnit. Herci a režiséři obzvláště. V Bratislavě je to hodně centralizované, ale už se to mění. Hodně lidí se vrací do regionů a nezávislá kultura se posouvá. Svědčí o tom i výsledky divadel.

- ptala se Veronika Boušová a účastníci divácké diskuze -

Foto Anna Černá

Antonín Puchmajer se rozhodl svou inscenaci provést v „zaplivané putyce“ Suchá dáseň:

za, předpona vyjadřující míru naplnění podmětu vyjádřenou přívlastkem

plivat, plivnout, plivátko, plivanec, poplivat, naplivat, zaplivat, odplivnout si, uplivnout si, vyplivnout. Všeslovanské - v polštině pluć, v ruštině plevát, v srbochorvatštině pljüvati... nepochybně onomatopoického původu /tedy zvukomalebného/. Vložené -l- se vysvětluje jako tzv. epentetické /tedy uměle vložené/, ale vzhledem k tomu, že by šlo v západoslovanském kontextu o ojedinělý případ, lze uvažovat o vlivu blízkého *blīvati, tedy blít.

blít zhrub., poblít se, vyblít se, expr. blivajz. Staročesky blvati, praslovanské *blīvati je onomatopoického původu, souvisí asi s litevským bliáuti 'mečet, říčet'.

putyka ob. 'hospoda, kořalna'. Přes německé Budike 'malý krám, hospůdka' z románských jazyků /it. bottega, bottiga, puteka, fr. boutique, šp. bodega 'vinný sklep'/ a to přes latinské apotheca 'sklad, spižárna' z řeckého apothéké /viz apatyka, srov. butyk/.

Ve Studiu Paměť budou Prázdné židle:

prázdný, prázdno, prázdnota, prázdniny, prázdninový, vyprázdnit. Všeslovanské - v polštině prózny, v ruštině poróžnij, v srbochorvatštině prázan. Etymologicky nejasné, vyjít je třeba zřejmě z *porzdъ, jak ukazuje církevněslovanské neprazdna 'březí'. To pak lze spojit s hornolužickým prózdnik 'mládě, tele', staroruským porozъ 'kozol, beran' a praslovanským *porzъ '/mladé/ domácí zvíře', jež se stejně jako německé Färse 'jalovice' či staroislandské farri 'býček' vyvozuje od indoevropského *per- 'rodit' /srov. záprtek/. Praslovanské *pordza by tedy znamenalo 'mající mládě', jinými slovy 'ne už březí, tedy prázdná. Komplikované, ale jiné výklady jsou ještě méně přesvědčivé.

židle, židlička. Jen české. Přejaté ze středohornoněmeckého sidel/e/ a to z latiny sedile 'sedadlo, stolice, sedátko' od sedere 'sedět'.

A závěr patří Lásce v době globálních klimatických změn Josefa Pánka. Omezíme se jen na lásku, všechno ostatní je myslíme v poslední době skloňované až až:

láska, laskat, laskavý, laskavost, polaskat. Všeslovanské - v polštině łaska, v ruštině láska, v srbochorvatštině lāsica, staroslověnské laskati 'lichotit'. Praslovanské *laska, *laskati je nejspíš příbuzné s litevským lókšnus 'něžný', staroirským lainn 'žádostivý', latinským lascivus 'nevázaný, chlípny', řeckým lilaíomai 'toužím, dychtím', staroindickým lašati 'žádá si', vše z indoevropského *las- 'být žádostivý, chlípny'.

- S pomocí Etymologického slovníku Jiřího Rejzka Dominik Melichar. Příjemnou zábavu. -

Dramaturgii sobotního programu Nextky dobře vystihuje jedna věta z Orwellova románu 1984: "Jestliže svoboda slova vůbec něco znamená, potom je to právo říkat lidem to, co nechtějí slyšet." Na smršť nepříjemných pravd, valících se ze scény, se dá reagovat dvěma způsoby. Buď si zacpete uši, nebo v sobě naleznete odvahu drsným svědectvím, kontroverzním názorům a šíravým vtipům naslouchat. Odvahu přiznat si, že hluboko ve vašem podvědomí se může pohnout cosi, co s řečeným - k vašemu zděšení - zarezonuje. Pomstychtivý vztek na bezskrupulózního souseda. Škodolibá radost z výsměchu všem elitám bez rozdílu. Touha alespoň na chvíli odložit svůj balvan osobní odpovědnosti na bedra nějaké autority - za jakoukoli cenu.

Každý šok, který vyvolá sebereflexi, nás osvobozuje od iluzí o nás samotných i o světě, v němž žijeme. Všechny tři inscenace, uvedené v sobotu v Divadle Komedie, tímto osvobozujícím potenciálem disponují. A všechny také vycházejí z literárních děl. Komorní live-news Konec člověka?!? Reportáže psané z kuchyně z produkce Spitfire Company čerpá z knih běloruské nobelistky Světlany Alexijevičové. Autorské monodrama Moral Insanity Prešovského národního divadla vzniklo na motivy románu Umberta Eca Pražský hřbitov. Kniha Tutáč aneb Triumf lhovostejné šelmy je inscenovaným čtením ze stejnojmenné publikace v podání autora S. d. Ch. /Miloslava Vojtíška/ a publicisty Ladislava Čumby.

Hoří krev? Ano. Můžete jíst černobylská jablka? Jistě. Ohryzky ale z bezpečnostních důvodů zakopejte minimálně metr a půl pod zem. Scénické zpravodajství Konec člověka?!? Reportáže psané z kuchyně staví do kontrastu rétoriku oficiálních ruských masmédií s realitou života v zemi, kde se s lidmi nakládá jako s materiálem. Běloruska Alexijevičová ve svých dílech zpracovává přímá svědectví o traumatech, která v myslích spoluobčanů zanechala 2. světová válka, politika Sovětského svazu i jeho rozpad. Autor divadelní koncepce, režisér Petr Boháč, sestavil z vybraných střípků mozaikovitý obraz, objasňující na pozadí geneze bezvýznamné masy mentalitu současného Ruska.

Diváci jsou odvedeni do improvizovaného news roomu ruské televize. Moderátorská dvojice sedí za bíle prostřeným pultem, obložena pokrmy a ingrediencemi. S nepropustnou maskou profesionálů pronášejí Inga Zotova-Mikshina a Roman Zotov-Mikshin neosobním tónem úryvky bolestných vzpomínek, špikují je seriózními dotazy a zabíjejí nesmyslnými odpověďmi. Paradox naší éry masových dezinformací pojmenovali tvůrci dokonale. Státní televize zařazuje zpravodajství Rádía Jerevan, fiktivní rozhlasové stanice, synonyma směšně stupidní sovětské propagandy. Smích ovšem není na místě. Vaši pozornost přitahuje projekční plátno, na kterém sledujete přímý přenos live-animace ze stolu.

Kachna s červeným zelím, bábušky, vodka a plastoví vojáčci, zapalovač namísto plamenometu... Pár moderátorských trollů doplňuje komentáře mikropříběhy, animovanými před okem

kamery přímo na stole. Vzpomínky veteránů z Afghánistánu se prolínají s drastickými popisy momentek z druhé světové války. Lidský život nic neznamena. Člověk je ale dobrý na odklizení trosk černobylského reaktoru po jaderné havárii, když stroje kvůli žáru a radiaci selhávají. Každá zpráva z „kuchyně“ podvědomí, kde to pod pokličkou vře bezmocí, se do vás zařezává jako nůž do huspeniny. Stigmata krvácejí barvou řídkého boršče. "Je to vegetariánské," ujistí vás moderátorka a nabízí plný talíř, zatímco se z mikroscény line zápach spáleného masa. Nová inscenace Spitfire Company je těžko stravitelný guláš, ale ochutnat by měl každý. Stakan vodky mají moderátoři stále po ruce. Hbitě vás obslouží.

Z foyeru jsme se přesunuli na jeviště hlavního sálu. Inscenace Prešovského národního divadla Moral Insanity na motivy románu Umberta Eca Pražský hřbitov je monodrama v režii spoluzakladatelky této slovenské nezávislé scény Júlie Rázusové. Protagonista Peter Brajerčík si Ecova antihrdinu, patologicky nenávistného antisemitu, falzifikátora a tajného agenta Simona Simoniniho, upravil tak trochu na tělo a zasadil do aktuálních kontextů. Ze tmy se vynoří scéna zelného políčka. Hlávky trčí do vzduchu jako hlavy popravených na kůlech. Uprostřed stojí živý strašák. Metafora ukřižovaného Krista a zároveň člověka spoutaného strachem. Bezmocného tvora, který se cítí ohrožen rozmáhající se židovskou komunitou, těmi lidmi s nosy zvící dravčích zobáků. Dvojí významy jednoduchých symbolů a slovní metafory, s nimiž se na scéně pracuje, jsou čitelné na první dobrou, aniž by jim Brajerčík dovolil sklouznout ke kliše. Jeho hrdina dští do publika nenávistné názory a je to fyzicky prožívaná nenávist. Zpocený, bez pomoci roztažených rukou, svléká kabát připomínající svěrací kazajku, shazuje kalhoty. Kroutí se jako David Copperfield. Jakmile se osvobodí, přibije své břevno na pahýl stromu a ve jménu opuštěného kříže začne diktátorsky zjednávat pořádek.

Hitler by mu mohl závidět. Brajerčíkova vizáž dobráckého sedláka s textem výrazně kontrastuje. Herec je dokonalým představitelem všech sympatických bodrých hochů, kteří bez mrknutí oka udávají. Vášnivých moralistů, kteří slídí za ženami, aby je později obvinili z čarodějnictví - rozuměj sex appealu, jemuž sami nedokáží odolat. Vypuštěný strašák obdělává svoje pole nikoli s láskou řádného hospodáře, ale poháněn rasovými předsudky a touhou ovládat. Vrcholnou metaforou je ohraničení políčka páskem funkčního kotoučového magnetofonu, z něhož se line hudba Martina Husovského, "natočená v rámci synth jamu inspirovaného konspiračními teoriemi". Dezinformační kampaň chrání prostor, v němž se od této chvíli páchají zločiny. A když jeden ze sloupků "ohrádky" podrží na požádání divačka v první řadě, jsme na základě pravidla kolektivní viny vtaženi do špinavé hry všichni. I kdybyste na lidskou zrůdu před vámi hodili kamenem, nikdo z publika vám neuvěří. Inscenace Moral Insanity nastavuje zrcadlo, za kterým tušíte orwellovský škleb. Stačí jediný pohled a hned víte, že se toho stínu už nikdy nezbavíte.

Na poslední sobotní premiéru jsme se shromáždili v patře pod schody kavárny. Moderátor pátečního předávání Poct S. d. Ch. nás poctil slibovaným scénickým čtením *Kniha Tutáč aneb Triumf lhostejné šelmy*. Sešli se tu zvědavci, které nalákala páteční ochutnávka, i fanoušci, chtíví vidět mistra při práci, respektive autora v roli své postavy. Tutáč v zelené teplákové bundě s nápisem Zeus, nový státní ministr národní kultury, je Bůh sarkasmu a faraon "tuten/chamon/" říše, kde padají pointy s kulometnou kadencí. Snad jen jeho stále připomínaný opičák, dar od Berousků, je potentnější.

Scéna evokuje ministerskou kancelář. Za stolem s lehce žoviálním výrazem sedí Tutáč, u sousedního pultu stojí publicista Ladislav Čumba alias Sekretář alias mluvčí. Zásadně nekorektní představení uvedlo kratičké video střílející do řad pseudointelektuálů a pseudoumělců, kteří se ovšem pod knutou nového ministra - na rozdíl od levicových a pracicových intelektuálů - vyhnou perzekucím. Scénář je prostý. Dvojice se doplňuje při čtení hlášek a občas zuřivým zaklepáním přivolá asistentku /Rebeka Maxová/, aby v bodech přednesla další kroky ministrova konání. Jde vlastně o slovní gagy, tu a tam proložené videosestříhem nějaké absurdní kauzy, ať už fiktivní, nebo skutečné. Každý úspěch se pochopitelně stvrdí přípitkem. Anotace k představení uvádí, že jde o "akt nejvýznamnější očisty kulturního života po Černého Pamětech VI". Lépe bych to nepopsala. S. d. Ch. se rouhá na adresu kdejaké ikony a z pseudoikon nadělá bohy nadcházející nejlidovější kultury v dějinách. Každý národ nechť má takový establishment, jaký si /podle nejradikálnějších kritiků/ zaslouží. Zhruba hodinu se těmi skvěle vypořádanými hláškami výborně bavíte, ale ke konci byla ta salva výkřiků už lehce únavná a sžiravý humor sklouzl několikrát až k hranici trapnosti. Doma není nikdo prorokem. Ani Tutáč.

- Veronika Boušová -

2x foto Anna Černá

Pod metaforickým názvem Stavitelé písku uskupení Dialog uměním odkazujícím k básnické sbírce Otokara Březiny Stavitelé chrámů se skrývá umělecká koláž publicistických a diplomatických textů a úryvků a parafrází perské, hebrejské a arabské poezie, za níž stojí tvůrčí duo Jan Motal a Lenka Dombrovská, jíž po zrušení improvizace Maryškova Divadla

Demago vrcholil nedělní program festivalu.

Stejně jako Březina hovoří o zástupech nesčíslných smutně kráčejících světem, je tématem Motalova konceptu divadla bez divadla horká blízkovýchodní půda, kde zástupy nesčíslných trpí nekončícími konflikty, zatímco mocní a turisté na ně shlížejí z balkónů svých paláců a hotelů užívajících si luxusu, výjimečnosti či privilegovanosti. Aby divák koláže tento pocit zažil i ve střední Evropě, sedí v divadle Komedie na balkóně, z nějž sleduje filmovou projekci sestříhaných záběrů z nejrůznějších válečných či občanských konfliktů a důsledků, jež tyto přinášejí pro obyčejné lidi. Před plátnem pak sedí Tomáš Vtípil, který projekci doprovází hudebním šamanstvím na piano, housle a syntetizátor zvuků. A do toho všeho zní reprodukované deklamace řečených dokumentů a poezie. Jejich výpověď ve své syntéze je natolik působivá, že nebylo třeba žádného komentáře, a je třeba tvůrce ocenit, že od ní skutečně abstrahovali.

Když pomínu úvodní vstup, při němž obecnost rozdělena na dva tábory, modrý a zelený, vstupuje v závěsu za dvěma průvodci hrajícími na harmoniku, resp. příčnou flétnu a zpívajícími, resp. čtoucími alegorický příběh spjatý s regionem Blízkého východu, je jedinou další živou účinkující postavou muž, který v určitou chvíli vstoupí na jeviště a sesbírá poházené oblečení, které dosud scénu tvořilo. Tento obraz je možné číst jako symbolický akt vyřešení uprchlické krize, zlikvidování uprchlických táborů. Je to nicméně patrně nejbezradnější prvek inscenace motivován patrně snahou o aspoň náznak divadelnosti v jinak soustředěné rešeršní práci, která by měla hovořit sama za sebe. Zároveň se tak stane poté, co do blízkovýchodní problematiky najednou vstoupí československý kontext a projekce se soustředí na běžence před komunismem. Tím dostává celá koláž rámec univerzálnějšího sdělení: problematika rozhodování vládnoucí elity a dopadu těchto rozhodnutí na obyvatele je člověku vlastnější, než by se zdálo, pokud by byla inscenace zaměřena úzce jen na jeden region. Tak se znovu, jak se o to nejrůznější liberálně zaměřená média snaží, vrací vykřičník, že není možné dál zastávat názor, že co se mě netýká /právě teď a právě tady/, je problém někoho jiného a na mě nemá dopad. Má.

Stavitelé písku beze zbytku naplňuje poslání festivalu coby hledání hraničních žánrů, anebo lépe řečeno boření hranic mezi žánry, nacházení společného, univerzálního jazyka, jenž by dokázal o fenoménu, o němž ten který umělecký tvar vypovídá, podat uceleně zprávu, představit jej a podnítit diváka a účastníka k vlastní reflexi, aniž by se jakákoliv jeho složka s druhou a další tříštila nebo s nimi konkurovala. Janu Motalovi se zdá se v tomto projektu takový univerzální jazyk podařilo nalézt.

- Dominik Melichar -

2x foto Petr Kněžek

Dramaturgie a koncepce: Lenka Dombrovská, produkce: Oskar Hulec, PR a guestservis: Anna Černá,
grafická podoba ročníku 2019: Petr Kněžek /www.sillysilly.cz/, Tsunami: Dominik Melichar, Veronika Boušová.
Festival pořádá z. s. Příští vlna za podpory Ministerstva kultury ČR, hlavního města Prahy a statutárního města Brna